

FKITMCMXIX

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet kemijskog
inženjerstva i tehnologije

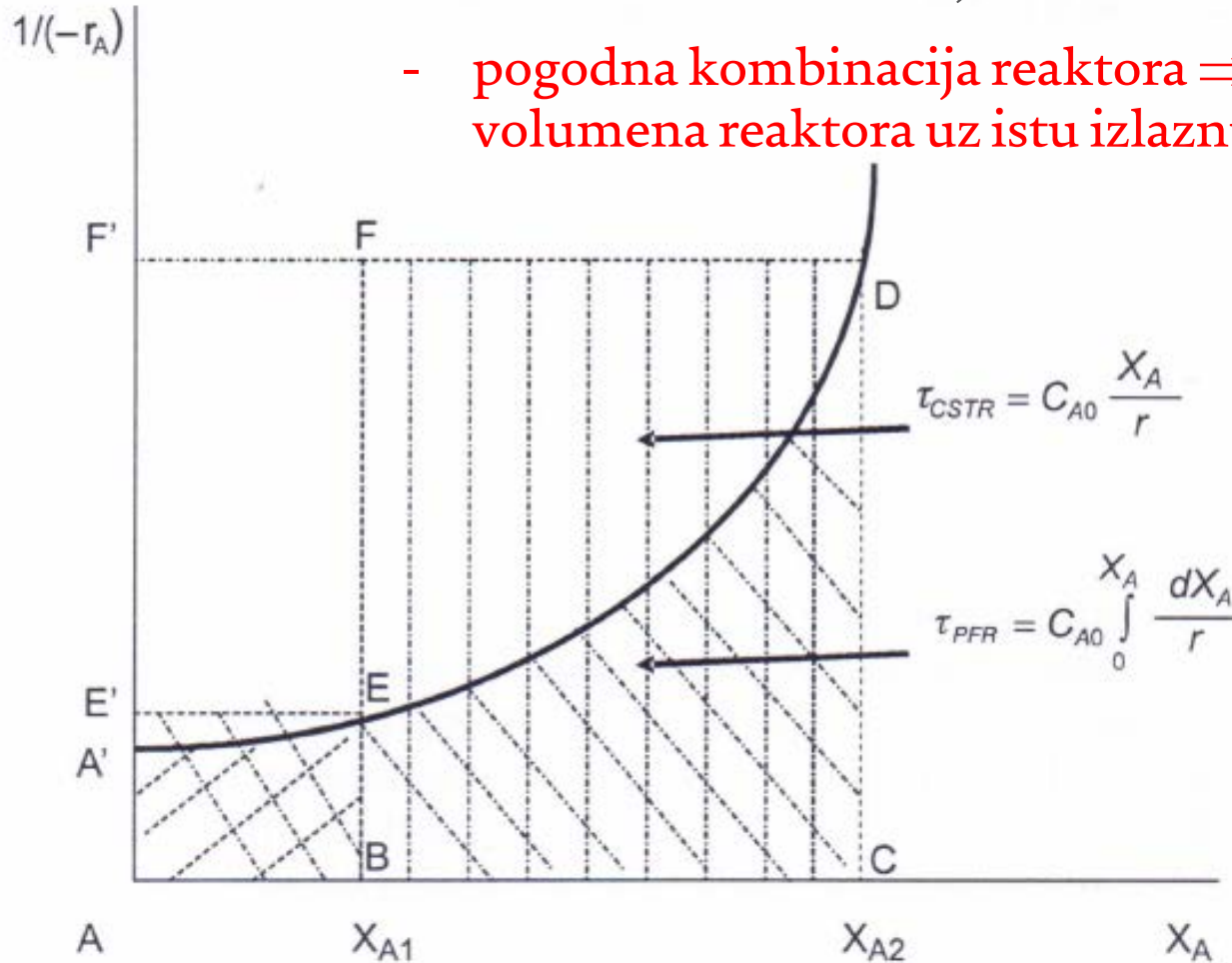

Primjer 02- Sustavi iz više reaktora

Kemijski reaktori

- kombiniranje reaktora različitih volumena (ili različitih τ) da bi konačni volumen bio jednak ili ekvivalentan volumenu 1 reaktora)

- **pogodna kombinacija reaktora $\Rightarrow$ smanjenje ukupnog volumena reaktora uz istu izlaznu konverziju!**

2 CR u nizu:

ABEA' – 1. CR

BCDE – 2. CR

$$V_1 + V_2 = V_{CR}$$

2 PKR-a u nizu:

ABEE' – 1. PKR

BCDF – 2. PKR

$V_1 + V_2 < V_{PKR}$ (samo 1PKR: ACDF')

Kako kombinirati PKR reaktore različitih veličina (volumena) u seriji u cilju maksimiziranja konačne konverzije ako je red reakcije, $n \neq 1$?

- za $n > 0 \Rightarrow$

poželjno je na početku koristiti manji PKR, a kasnije veće PKR-ove za maksimiziranje konverzije

$$V1 (\text{PKR}) < V2 (\text{PKR}) < V3 (\text{PKR}) \dots$$

- za $n < 0 \Rightarrow$

obrnuto, tj. veći PKR na početku serije, a manji PKR-ovi u kasnijim stupnjevima u seriji

$$V1 (\text{PKR}) > V2 (\text{PKR}) > V3 (\text{PKR}) \dots$$

a) ako koristimo 2 PKR reaktora u seriji za postizanje određene izlazne konverzije:

- za $n=1 \Rightarrow$ izabrati 2 PKR reaktora jednakih volumena za minimiziranje ukupnog volumena reaktora
- za $n > 1 \Rightarrow$ 1. PKR treba biti $<$ 2. PKR-a
- za $n < 1 \Rightarrow$ 1. PKR treba biti $>$ 2. PKR-a

b) ako koristimo kombinaciju CR + PKR u seriji reaktora za postizanje određene konverzije:

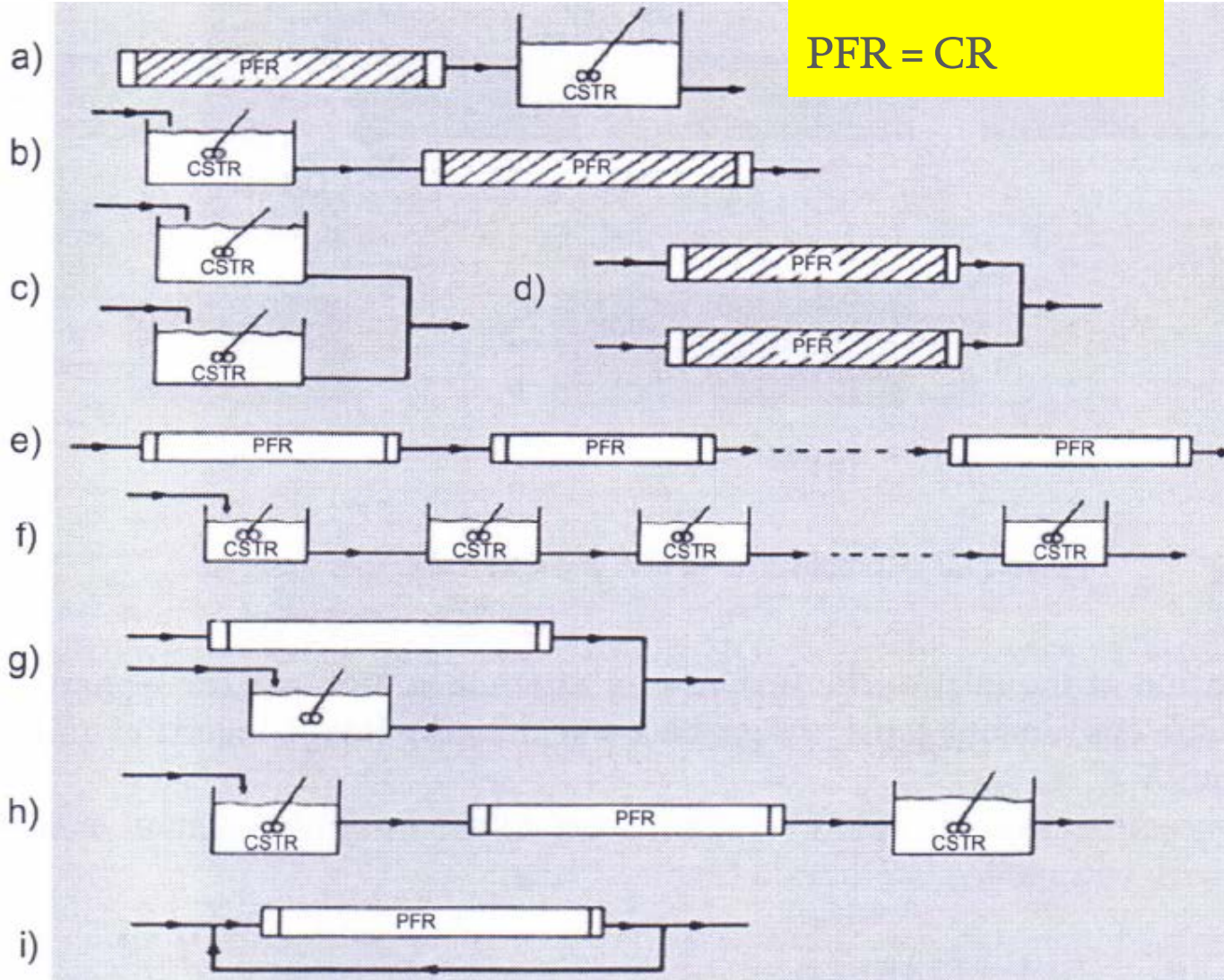
- Ukupna konverzija zavisi o načinu kako su reaktori povezani u seriji, osim za $n=1$ i $n=0$
- za $n > 1 \Rightarrow$ potrebne su veće brzine (više koncentracije) ako se želi maksimizirati konverzija; s obzirom da CR daje veće brzine on se treba smjestiti prije PKR-a u seriji
- ⁴▪ za $n < 1 \Rightarrow$ PKR treba smjestiti prije CR-a

FKIT MCMXIX

Oznake na slici:
CSTR = PKR
PFR = CR

a i b – za postizanje viših konverzija
c i d – paralelno spajanje (ključno je da su izlazne konverzije iz oba reaktora jednake)
e i f - serijsko povezivanje (smanjenje volumena)
g – neobična kombinacija; uvjet je ista konverzija na izlazu iz oba reaktora (ali reaktori mogu biti različitih volumena)
h - optimiranje volumena i iskorištenja